

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 69

ЛИСТОПАД • NOVEMBER 2017 • Nr. 22 (2978)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

НА СПОМИН ПРО ВЛАДИКУ САПЕЛЯКА

6 листопада на 98-му році життя помер владика Андрій Сапеляк, єпископ-емерит Української Греко-Католицької Церкви. Зі Святими упокой, Господи, новопереставленого Архієрея Кир Андрія Сапеляка і сотвори йому Вічну Пам'ять!

Народився у селі Ришкова Воля Ярославського повіту (Закерзоння). Він був першою дитиною в українській селянській родині Михайла Сапеляка та Агафії Ярош, та мав молодших братів та сестер: Василя, Емілію, Марію та Ярослава. Його батько мав тільки народну освіту. Однак у австрійському війську служив у чині підфіцера. Після закінчення Перемишльської гімназії, з благословення Андрія Шептицького, хлопчик з простої селянської родини став одним з перших студентів (факультет канонічного права) Салезіянського університету в Італії (Турин) і, відповідно, одним із перших українців-салезіян. 29 червня 1949 року був висвячений у священники.

1951 року організував у Франції Українську малу семінарію і був її першим ректором. 1961 року о. Андрія іменовано першим єпископом українських вірних у Аргентині, де він трудився 36 років. Спочатку Владика Андрій був іменований Апостольським Візитатором для українців католиків в Аргентині, а після створення єпархії – Апостольським адміністратором Української

католицької єпархії в Аргентині. 1968 року разом з владикою протопресвітером Борисом Арійчуком обраний до керівних органів Української Центральної Репрезентації в Аргентині.

1997 року Владика Андрій повернувся в Україну. На 80-у році життя іде з пасторальною місією у місто Верхньодніпровськ Дніпропетровської області, де працює до 2014 року. у 2014 році переїжджає у м. Винники (Личаківського району м. Львова), де і проживав до останніх днів.

Владика Андрій Сапеляк відомий як діяч Вселенської Церкви: член комісії Східних Церков на II Ватиканському Соборі (1962–1966).

Восени 2013 року 93-річний Єпископ УГКЦ у Львові отримав паспорт громадянина України. Отримуючи документ, Владика оповів, що зробив це з любові до України: «Я 15 років живу в Україні і тішусь з того, що можу тут жити і вмирати. Коли я був поза Україною, я завжди працював для українців. Я так жив Україною, працював для України, що хотів їхати в саме її серце. Це моє свідоме рішення – стати громадянином України».

о. Олесь Август Чумаков

С-на: Олег Панас

Празники на честь Пресвятої Богородиці в нашому церковному календарі посідають перше місце після празників Господських. Головне завдання Богородичних празників показати велич, гідність і святість Пречистої Діви Марії, її роль у відкупленні людського роду та заохотити нас до її почитання і наслідування. Найбільші Богородичні празники – Різдво й Успення, показують нам і перші хвилини її існування на землі, і її відхід до вічності. Одинокий празник, який висвітлює дитячі і юні літа Пресвятої Богоматері, називається Введенням в храм, що його святкуємо 4 грудня (21 листопада). У наших богослуженнях він має назву «Вхід у храм Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії». Празник Введення відкриває нам деякі таємниці з дитячого та дівочого життя Пречистої Діви Марії, проливає світло на її батьків, її виховання у святині та приготування до найвищої гідності: бути Матір'ю Божого Сина.

Празник Введення говорить нам насамперед про радісну жертву святих Йоакима й Анни. Вони свою, в Бога вимолену, донечку самі приводять до храму на службу Богові. [о. Катрій Юліян, ЧСВВ, «Пізнай свій Обряд»]

Майбутнє нашої Церкви й народу багато в чому залежить від того, як наші українські батьки виховують своїх дітей. Нам потрібні батьки, які за прикладом святого Йоакима й Анни радо благословили б своїх дітей на цілопальну жертву для Бога, своєї Церкви й народу. Нам потрібна ідейна молодь, яка за зразком Пречистої Діви Марії радо йшла би за Божим голосом на службу Богові, Церкві й народові. І щойно тоді зможемо сміливо дивитися в майбутнє нашої Церкви й народу. [«TrueChristianity.Info»]

Про історію Празника, про те, чому важливо будувати церковну спільноту **на 2 сторінці** пишуть отці Р. Лірка та В. Тарасенко

С-на: TVN24

На 7 сторінці вашій увазі пропонуємо погляд з Америки на те, чому Росія напала на Україну; погляд з широким історичним тлом. «Російське ставлення до України має корені у перевороті 1917-го. І в голоді, який убив 13% українців», – пише Енн Аппелбаум в статті «Параноя Кремля». Американська журналістка намагається пояснити читачам «Вашингтон Пост», що керувало і що керує Кремлем в його ставленні до України. Лауреат Пулітцерівської премії Енн Аппелбаум нещодавно закінчила роботу над книгою про Голодомор під назвою «Червоний голод. Війна Сталіна проти України»

ВВЕДЕННЯ В ХРАМ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Ви знаєте, в Сирії діти до 5-ти років нічого не знають, крім війни. Маленька 7-річна дівчинка з Алеппо, побачивши хліб, закричала: «Дивіться, справжній хліб». За давніших часів існував звичай серед релігійних євреїв, оснований на тому, що дітей – навіть ще ненароджених – жертвували Богу. Як це відбувалося? Дітей до 5-ти років життя приводили в храм у Єрусалимі, і священник проводив відповідний обряд. Бувало, що дитину на довше залишали в храмі, де її виховували, навчали св. Письма, служби у святині. А дівчат, які жили поза святинєю, вчили шити облачення.

«Введення в Храм Пресвятої Діви Марії». Робота Тіціана Вечелліо, 1534–1538 рр.

Свята Анна, мати Марії, протягом багатьох років була бездітною. Незважаючи на це, вона не втрачала віри і продовжувала благати у Бога дитини. Вона пообіцяла, що як народить дитину, то дасть її на служіння Богу. Після багатьох років очікування вона дочекалася потомства і була готова виконати обіцянку. В Євангеліях нічого про це не сказано, але в неканонічних, так званих «протоєвангеліях» (Івана 160 р., Євг. Різдва Марії VI ст.) пишуть, що Марії було три роки. Тоді її батьки, св. Іоаким і св. Анна, жертвували Богу

майбутню Царицю Світу. Вони до ручили її родичу, священнику Захарії, який через кілька років став батьком св. Івана Хрестителя. Марія залишалася в храмі близько 12 років.

Переважає більшість католицьких авторів відкидають можливість перебування Марії в храмі. В обґрунтування своєї позиції вони ставлять такі аргументи: ми не маємо ніякого підтвердження в Писанні, що при храмі був притулок для дівчаток. До того ж, вступ жінок до храму був заборонений.

У Східних Церквах не існує таких

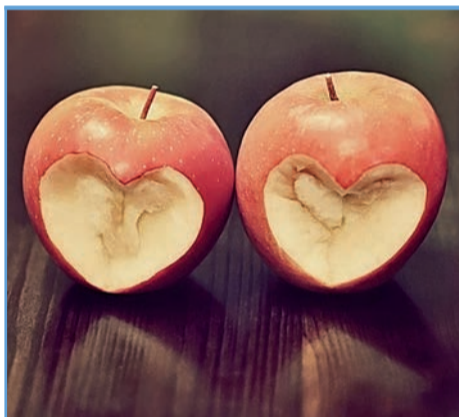
суперечок. Відзначати цю подію спочатку почали в Єрусалимі (ймовірно, в VI ст., коли Єлена, мати Константина Великого, в цю честь збудувала церкву). Пізніше, до VIII ст., празник поширився по усьому Сході, а далі й на Заході.

Хоча цій події немає ніякого історичного підтвердження, вона приносить важливе богословське відображення: Марія від самого початку свого земного життя була присвячена Богу. До своєї місії, про яку вона і не здогадувалась, готувалася дуже ретельно і з усією відданістю (про

що свідчать її пізніші слова, сказані архангелу Гавриїлу: «О це я, раба Господня» [Лк 1, 38]).

У нас немає звички пропонувати своїх дітей на служіння Богу в храмі. Але всі ми були так чи інакше представлені перед Богом нашими батьками під час нашого хрещення. Ми не повинні забувати про цю подію, але постійно відновлювати у своєму житті бажання зустрічі з Богом, бажання присвятити себе Богу і шукати Його волі.

о. Роман Лірка,
Франкфурт-на-Майні

ПРИТЧА ПРО ЯБЛУКА

Маленька дівчинка тримала в руках два яблука. Її мама м'яко і з посмішкою запитала свою маленьку принцесу: «Мила, ти не могла б дати своїй матері одне з двох яблук?». Дівчинка протягом декількох секунд дивилася на маму, потім раптово надкусила одне яблуко, а потім швидко інше.

Жінка відчула, як посмішка застигає на її обличчі і дуже постаралася не виявити свого розчарування. Вона засмутилася, що її улюблена донечка не побажала з нею ділитися. І раптом дівчинка простягнула одне з укушених яблук і сказала: «Мамо, візьми ось це, воно більш солодке!».

Незалежно від того, наскільки ви доросла, досвідчена і обізнана людина, ніколи не поспішайте судити інших. Дайте їм можливість порозумітися. Те, що ви бачите, може бути дуже оманливе. Часто бачачи тільки загальну картинку, ми помиляємося в істинних мотивах дій іншої людини.

о. Тихон Кульбака, «Кіріос»

ХТ

ЦЕРКОВНА СПІЛЬНОТА

Дехто каже: «Головне мати Бога в серці, вірити в душі». І правильно каже! Без віри в Бога важко жити, ба, навіть неможливо. І Бог має бути в душі завжди. Цим думкам не заперечиш. Проте є відчуття, що щось не до кінця сказано.

ЖИТИ САМОМУ Є МОЖЛИВО, ОСНОВНЕ ЇСТИ І ХОТИТИ ЖИТИ – І ВСЕ?

Історія не раз нам показувала приклади людей, котрі були змушені жити окремо від всіх. Ці приклади нам показують, яке було у них велике бажання віднайти іншу людину. Не даремно найбільшим покаранням для людини є відлучення від усіх – тюрма. Звичайно, ми часто нарікаємо на спільне життя, але поряд із ним розуміємо, що жити окремо від усіх – це просто самознищення. Саме тому для нас, людей, жити серед інших – це просто необхідність. Хто себе ізолює, той відчуває полегшення на по-

чатках, але з часом розуміє, як багато він втратив.

МОЛИТЬСЯ САМОМУ ЛЕГШЕ, АЛЕ РИЗИКОВАНО...

У кожного є свій характер і свої уподобання. Це робить нас особливими, але дуже часто стає причиною непорозуміння. Найгірше тоді, коли кожен свої переконання вважає найправильнішими. Така гордість відштовхує людей, віддаляє одного від іншого. Гордий часто може сказати, що мені легше молитись самому, бо буде саме так, як я цього хочу, і ніхто не буде мені заважати. Подібне переконання виникає щодо віри. Вірю так, як я вважаю, і ніхто не має права мені накидати своїх думок.

Ось так людина поступово стає центром всього. Іншими словами – стає замкнутою в собі і своїх переконаннях та потребах. Біда в тому, що з часом вона зазнає розчарування. І цей розпач походить від просто-го: життя набридає. Не секрет, що життя прекрасне тим, що воно різнобарвне. А цю різнобарвність можна знайти тільки в інших. Для цього потрібно вийти із свого замкнутого кола гордості і піти на зустріч іншому. І ще одне: ті, що оминають церковну спільноту, мають дивні релігійні переконання, які знаходяться між двома крайнощами – фанатизмом і поверховістю. Не дивно, що монахи (озна-

чає «один») живуть у спільноті, тобто їдять, моляться разом.

ПРИКЛАД ХРИСТА, БОГОРОДИЦІ ТА СВЯТИХ

Тим, що постійно шукають причини не ходити до храму хочеться лише пригадати, що Марія сьогоднішнім празником Введення в храм нам чітко показує приклад. Прийшла до храму, щоб навчитись і виховатись там. Її батьки знали, що кращої школи виховання не знайдуть. У свою чергу Марія привела Ісуса у храм. І Євангеліє свідчить, що наш Учитель постійно відвідував синагогу і храм Єрусалиму. І він, у свою чергу, цінував життя в спільноті: 12 апос-

толів, яких постійно супроводжував кудись.

СПАСИБІ

Хочу подякувати всім, які живуть у церковній спільноті і творять цю прекрасну різнобарвність за задумом Бога. Спасибі тим, котрі показують іншим шлях до храму, щоб і вони прикрасили нашу громаду талантами Божими і спільною молитвою. Так і є: чим нас більше, тим сильніша наша молитва. Бо де двоє чи троє зібрані в ім'я Ісуса, там і він серед них, і молитва їхня буде вислухана, і буде дано їм за проханням їхнім (Мт. 18.20). Амінь.

о. Віталій Тарасенко,
«Сівач»

З Катехизму УГКЦ

ХРЕЩЕННЯ ДІТЕЙ

Церква охрещує дорослих і дітей, щоб увести їх у нове життя в Христі. Церква хрестить дітей – носіїв Божого образу, щоб вони отримали благодать богоуподібнення. Разом із даром життя святе таїнство Хрещення, до якого батьки приносять свою дитину, є найціннішим даром, котрий вони можуть їй дати. Коли звершується Хрещення дітей, то віру в Христа від їхнього імені висловлює церковна спільнота, представлена хресними батьками. Вони разом із батьком та матір'ю беруть на себе відповідальність перед Богом і Церквою за християнське виховання дитини, за те, щоб у церковній спільноті вона зростала у вірі, благочесті й пізнанні Бога. Хресними батьками як дітей, так і дорослих можуть бути тільки вірні, віра та спосіб життя яких може послужити похресникові зразком для наслідування. Духовний зв'язок між хресними батьками і похресником триває протягом усього життя. Хрещення дитини не є насильством над нею, бо як батьки чи вихователі годують чи навчають дитину задля її добра, так само і віруючі батьки, приводячи її до таїнства Хрещення, відкривають для неї життя у Бозі. (418)

Важкі питання віри

ЯК РОЗУМІТИ ВОСКРЕСІННЯ ПЛОТІ ПІСЛЯ СМЕРТІ?

Чому християнське віровчення надає таке велике (мабуть, навіть найбільше) значення воскресінню плоті після смерті? Якщо у випадку Лазаря і самого Господа Христа це ще зрозуміло, адже, це диво, яке свідчить про істинність віри, необхідне людям тієї епохи, то навіщо це потрібно «в кінці часів»? Яка така користь від наявності цієї «фізичної оболонки»? Чи не краще б було залишатися безтілесними істотами, необтяженими законами матеріального світу? Чи це не данина тваринному страху смерті: інстинкту самозбереження, закладеному в нас природою наших предків? Чи непряме визнання того, що саме фізичне тіло і є той «матеріальний носій» душі, без якого вона обійтися не може, як продукт роботи «матеріального» мозку?

Щоб взагалі зрозуміти значення цього виступу – воскресіння плоті – яке з найперших століть є частиною осмисленої віри Церкви, щоб вловити його суть, потрібно помістити людину в контекст відносин, які найкраще його пояснюють і висловляють, а саме відносин з Ісусом Христом. Саме Він і є остаточне одкровення Бога людині і одкровення людини людині. Ця християнська «амбіція» воістину величезна: тільки Христос може відкрити людині істину про людину. Ось чому воскресіння плоті необхідно розглядати і тлумачити в тісному зв'язку з воскресінням Христа.

Воскресіння є кульмінаційним моментом спасіння і життя Сина Божого, остаточним одкровенням Бога і повною реалізацією людського життя.

Що ж означає найдавніше формулювання «вірую у воскресіння плоті»? Крім історичного пояснення цієї формули – як необхідності відповіді гностикам, які заперечували воскресіння плоті, – Церква насамперед висловила в цьому твердженні свою віру в те, що Богом відроджена вся людина в її цілості. Воскресле тіло – це те ж саме тіло, яке існувало на землі, але не в тому сенсі, що буде відроджено земне мертве тіло, а в тому, що у воскресінні плоті буде реалізовано власне «я» кожної конкретної людської особистості – те ж саме «я», яке ототожнюється сьогодні з нашим земним тілом. У воскресінні людини буде дарована повнота буття, прославлення людської істоти, і це відбудеться тому, що Христос Своїм рятівним діянням нічого не віднімає від людського, але, навпаки, повертає людині повноту людяності.

У воскресінні плоті всі люди повністю «беруть участь» у воскресінні Христовому: вони цілком приєднуються до Нього. У посланні Конгрегації віровчення 1979 року, присвяченому питанням есхатології, підкреслю-

ється: «Церква має на увазі, що воскресіння стосується всієї людини; для обраних це не що інше, як поширення на людей самого Христового воскресіння». Іншими словами, з людиною в момент воскресіння відбудеться щось схоже на воскресіння Христове, але саме воскресіння Христове, та ж сама динаміка поширяться на всіх людей. Таким чином, Воскресіння Христове і воскресіння людини – це одна і та ж подія.

У тому ж посланні Конгрегації далі читаємо: «Ні Святе Письмо, ні богослов'я не проливають достатньо світла на наше уявлення про загробне життя». Церква смиренно це визнає і з обережністю ставить до будь-якого обговорення цієї теми. У той же час вона закликає розрізняти дві речі: перше – віру в спадкоємність між нинішнім життям у Христі і майбутнім життям, в силу якої суб'єктом Божественного діяння воскресіння є завжди певне людське «я»; і друге – віру в розрив між сьогоденням і майбутнім, в силу якого, якщо ми повернемося до теми воскресіння плоті, – мова йде не про оживлення трупа, а про новий стан нашої людяності. Святий Павло каже про прославлене, духовне тіло: «Бо наше громадянство в небі, звідки і Спасителя очікуємо, Господа Ісуса Христа, який перемінить наше понижене тіло, щоб було подібним до його прославленого тіла, силою, якою він спроможен усе собі підкорити» (Фил 3, 20–21); «Є тіла небесні і тіла земні, й інакший блиск небесних, інакший же блиск земних. Інакший блиск сонця, інакший блиск місяця, інакший блиск зір, ба, навіть зоря від зорі різниться блиском. Так само й воскресіння мертвих: сіється в тлінні, а встає у нетлінні; сіється в безчесті, а встає у славі; сіється в безсиллі, а встає у силі; сіється тіло тваринне, а постає тіло духовне» (1 Кор 15).

Продовження на 4 стор. ►

25 ГРУДНЯ – ВИХІДНИЙ ДЕНЬ

Народні депутати внесли до переліку святкових і неробочих днів в Трудовому кодексі України католицьке Різдво 25 грудня, виключивши з цього переліку вихідний день 2 травня. «З ухваленням цього законопроекту Різдво Христове буде відзначатися в Україні двічі – за Григоріанським календарем 25 грудня і за Юліанським – 7 січня», – сказала голова Комітету з питань соціальної політики Людмила Денисова. (5 Канал)

ДЕДАЛІ БІЛЬШЕ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В ІНТЕРНЕТІ

Керівництво дедалі більшої кількості держав у світі вдається до практики маніпулювання у соціальних мережах та придушення інакомислення в інтернеті за зразком того, як це відбувається в Росії та Китаї. Про це йдеться у дослідженні неурядової правозахисної організації Freedom House. Правозахисники вивчили ситуацію зі свободою слова в мережі у 65-ти країнах та з'ясували, що у 30-ти з них уряди вдаються до маніпуляцій в інтернеті з метою придушення інакомислення. Для цього вони використовують проплачених коментаторів, тролів та ботів, які розповсюджують вигадані новини та пропагандистські повідомлення. Роком раніше до такої практики вдавались 23 країни. За даними Freedom House, маніпулювання інформацією та дезінформація відігравали важливу роль під час виборів у щонайменше 18-ти державах світу протягом минулого року, включаючи США. «Використання проплачених коментаторів та політичних ботів для поширення урядової пропаганди започаткували Китай та Росія, але зараз це явище набуло глобального масштабу», – наголосив президент Freedom House Майкл Абрамович. На його думку, ці технології завдають значної шкоди демократії та громадянській активності. Ускладнює ситуацію те, що з такими формами боротьби з інакомисленням важче боротися, ніж з іншими формами цензури, тому що їх важко виявити, зазначають в організації. (DW)

НАТО – ДВЕРІ ВІДКРИТІ

Двері НАТО відкриті для України та Грузії. Про це заявив генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг. «Двері НАТО відкриті, і найкращим доказом цього є те, що від кінця "холодної війни" і до нинішнього моменту кількість членів НАТО майже подвоїлась. По-друге, ми цього року також отримали нового члена. До нас навесні приєдналась Чорногорія і у НАТО стало 29 членів. Звісно ж, для того, щоб стати членом НАТО необхідно виконати вимоги Альянсу, реформуватись. І Грузія і Україна зараз сфокусовані на реформах, на модернізації оборонних інститутів, боротьбі із корупцією та посиленні демократичних інститутів. НАТО, Канада, інші союзники допомагають і Україні, і Грузії з імплементацією цих реформ. Зрештою рішення про прийняття, чи неприйняття нових членів приймуть 29 країн-членів НАТО. Ніхто інший не має права втручатись, накласти вето на такий процес. Кожна суверенна країна має право самостійно визначати свій шлях, а НАТО вирішить, чи будемо ми розширюватись чи ні», – сказав Столтенберг. («Україна – Солідарність – НАТО»)

ЄВРОСОЮЗ ПІДТРИМАЄ КУЛЬТУРУ

ЄС та Британська Рада оголосили програму Culture Bridges щодо фінансування 1,3 млн євро на підтримку культурного сектора України. Британська Рада в партнерстві з мережею Національних інститутів культури Європейського Союзу (EUNIC) в Україні оголосила трирічну програму Culture Bridges. Програма фінансується Європейським Союзом в рамках підтримки впровадження Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС. Мета програми – розвиток українського культурного сектора та сприяння його більш ефективній взаємодії з культурними організаціями та інституціями країн ЄС. Програма триватиме з листопада 2017 року по жовтень 2020 року. («Читомо»)

ЧЕХІЯ, МОГИЛИ

Команди проектів «Локальна історія» та «Незнаному воякови» за підтримки Української Галицької Асамблеї розпочали експедицію з метою пошуку та інвентаризації українських поховань у Чехії. На місцевих цвинтарях поховано чимало військовиків, політичних, культурних та освітніх діячів України, однак більшість українських пам'ятників та надгробків є під загрозою знищення. Одна з цільних проблем – відсутність належної інвентаризації та каталогу поховань. Окрім того, згідно чеського законодавства, за могили необхідно постійно платити ренту (близько 300 доларів на 10 років), після несплати яких поховання ексгумуються. Пошуківці планують працювати у кількох чеських локаціях, зокрема на Ольшанському кладовищі у Празі, Подєбрадах, Ліберці та Яблонному в Под'єшtedі. («Українська Галицька Асамблея»)

ЯК РОЗУМІТИ ВОСКРЕСІННЯ ПЛОТІ ПІСЛЯ СМЕРТІ?

▼ Продовження. Початок на 3 стор.

Вчення Церкви проливає світло ще на один основоположний аспект: багато людей не сприймають вчення про воскресіння не тому, що сумніваються в можливості існування загробного світу, а тому, що не можуть прийняти саме думки про воскресіння плоті, і причина цього – у негативному ставленні до тілесності. У цьому сенсі віра у воскресіння плоті стає ніби лакмусовим папірцем нашого сприйняття людяності, тілесності. Затвердження Символу віри запрошує нас не «піддавати цензурі» нашу людяність, навіть ті її аспекти, які її ранять: страхи, хвороби, поразки. Саме тому, що воскресіння Христове поширюється на людину в її цілісності, в тому числі і на її плоть, яка б крихкість її не відзначала, – він, вся людина, буде обожнений. Віра у воскресіння плоті не просто дає нам ясність відносно майбутнього, а й спонукає нас приймати себе в нашому сьогоденні. Як стверджується в процитованому нами посланні Конгрегації віровчення, «оскільки наша уява не може цього досягти, наше серце осягає це інстинктивно і глибоко».

Догма про воскресіння плоті не тільки відкриває нам повноту безсмертя, до якого всі ми покликані, але й нагадує про нашу гідність, в тому числі про гідність нашого тіла. Вона нагадує, що цей світ є благом, що тіло – це благо, що наше повсякденне життя є цінністю.

Церква не обіцяє віруючим в Христа успішного і безпроблемного життя на цій землі: немає і не буде на ній утопічного світу, оскільки наше земне життя відзначене хрестом. У той же самий час, в момент прийняття Таїнства Хрещення і Євхаристії, в нас певним чином вже починається процес воскресіння.

«Але хтось скаже: "Як воскреснуть мертві? І в якому тілі прийдуть?" Безумний! Те, що ти сієш, не живе, як не умре. І те, що сієш, не тіло, що має уродитись, а голе зерно (...)

Олег Шупляк, «Журба»

Так само й воскресіння мертвих: сіється в тлінні, а встає у нетлінні (...) Мертві воскреснуть (...). Мусить бо це тлінне одягнутися в нетління, і це смертне одягнутися в безсмертя» (1 Кор 15, 35–37. 24, 42–53).

Це перевершує нашу уяву і наше розуміння; воно доступне тільки у вірі. Але наша участь в Євхаристії вже дає нам передчуття преображення (ККЦ, 1000).

Святий Фома Аквінський писав, що у воскресінні душа настільки глибоко сполучиться з тілом, що в ньому будуть відобразитися її моральні

і духовні якості. У цьому сенсі остаточне воскресіння, яке відбудеться з пришествям Ісуса Христа у славі, зробить можливим останній суд над живими і мертвими.

На закінчення додамо кілька міркувань, пов'язаних з вірою Католицької Церкви у воскресіння.

По-перше, вчення про воскресіння виключає будь-які теорії реінкарнації і переселення душ, згідно з якими після смерті душа переміщається в інше тіло. Воскресіння мертвих збігається з тим, що Святе Письмо позначає пришествям «нового неба

і нової землі»: не тільки людина досягне своєї слави, але і всю світобудову, в якій людина живе і діє, буде переображено.

Не дивлячись на слова з Біблії, які вселяють у нас віру і надію на воскресіння, ця реальність залишається для нас прихованою. Воскресіння тісно пов'язано з іншою таємницею – Втіленням. Як казав італійський богослов Романо Гуардіні, християнство – це «сама матеріалістична релігія», тобто вона наділяє вищим сенсом людську тілесність, яку сприйняв Син Божий, показавши, що людина є нероздільною єдністю тіла і духу.

Наведемо слова з нещодавнього навчання Папи Франциска на одній із загальних аудієнцій. Воно було присвячене якраз воскресінню плоті.

«Наше воскресіння тісно пов'язане з воскресінням Ісуса. Той факт, що Він воскрес, є доказом того, що воскресіння мертвих існує. Ісус прийшов серед нас, став людиною, як і ми, у всьому, крім гріха; і таким же чином Він взяв нас з Собою у зворотний шлях до Отця.»

Папа говорить також про те, що це воскресіння починається вже сьогодні: «Преображення нашого тіла готується вже сьогодні нашими відносинами з Ісусом у Таїнствах, особливо в Євхаристії. Ми, що харчувалися в цьому житті Його Тілом і Його Кров'ю, воскресемо як Він, з Ним і через Нього. Як Ісус воскрес Своїм тілом, але не повернувся до земного життя, так і ми воскресемо нашими тілами, які будуть перетворені в славі, духовні тіла». «Тіло кожного з нас є відображенням вічності, – сказав далі Святіший Отець, – тому до нього слід завжди ставитися дбайливо, і перш за все необхідно поважати і любити життя тих, хто страждає, щоб вони відчули близькість Царства Божого, того стану життя, до якого ми йдемо».

CatholicNews

Українці в Швеції

КОЗАКИ У ШВЕЦІЇ

11 жовтня відбулося заняття з українознавства. Заняття проходило в особливій атмосфері. Тож розкажу, хто і що саме створював цю атмосферу. 14 жовтня щорічно відзначається день українського козацтва, день створення УПА, день захисника України і одне з найбільших шанованих християнських свят – Покрова Пресвятої Богородиці.

▶ Прапор з гербом гетьмана Івана Мазепи та стародубського полковника Михайла Миклашевського, 1690–1696 рр. Знаходиться в Музеї шведської армії в Стокгольмі. («Історична правда»)

На своє заняття ми запросили представників з організації «Шведські козаки». Вони принесли козацьку атрибутику, зброю, прапор. Діти з цікавістю розглядали цю виставку. Розпитували, брали в руки шаблю, нагайку і, мабуть, уявляли себе козаками. Порівнювали себе з козаками, які мужньо дивилися на дітей з книжкових сторінок, що були виставлені на виставці під назвою «Їхали козаки книжковими сторінками». Дівчата старшої групи прочитали два вірші: «Запорізький козак» Й. Струцюка та «Козацький дуб» І. Гнатюка. А завершили ми своє заняття виготовленням зброї.

*тепер тебе питаю я,
мій хлопчику чудовий:
чи гостра шабелька твоя?
Чи коник твій готовий?*

Але непроста у нас зброя була, а смачна – це була шабля з банану.

*Ну що ж, я бачу: ти – козак!
Ти справжній лицар, сину,
Ти переможеш посіпак,
Ти вславиш Україну!*

Щира подяка голові організації «Шведські козаки» Александру Еріксону за надані експонати!

Для «ХГ» Н. Войтюк, Стокгольм

Козацтву належить особливе місце в історії України та в історичній пам'яті українського народу. Саме козацтво було тією силою, яка активно впливала на історію України XVII-XVIII ст. Від часів Запорізької Січі бере виток наш народ. Віками український народ протистояв ворогам, виховував своє прагнення до свободи та незалежності, гартував свою силу і волю. Нехай вже давно минули дні Запорізької Січі, але в душі кожного українця живе козак.

Українці в Німеччині

СПОГАД З ЛІТА

Колектив «Resonance trio» був створений в 2011 році. За час свого існування він зміг стати лауреатом міжнародних і всеукраїнських конкурсів, представляв українську культуру на фестивалі «XX Дні Української культури» в Польщі у м. Щецін. Окрім цього активно займається популяризацією акордеону в Україні, створивши свій власний фестиваль «Акордеонна осінь», який починаючи з 2014 відбувається кожного року у різноманітних залах Львова.

Журналісти зазначають: «"Resonance trio" – це новий погляд у модерному світі інструментальної музики». Така думка має право на життя, адже за допомогою самих, власне, акордеонів тріо виконує надзвичайно різноманітний репертуар: від диско-музики до року, від авторських композицій до класичної музики. Колектив «Resonance trio» є проявом справжньої і неповторної творчості, яка проявляється, окрім вище

згаданих авторських композицій лідера гурту Любінця Назарія, в оркестровках Богдана Андрійчука і імпрізаційних вставках Володимира Висоцького.

ВИСТУПИ В ГАМБУРГІ ТА ГАННОВЕРІ

Колектив «Resonance trio»: «Дуже радіємо, що географія наших виступів з року в рік розширюється, за це особливо хочеться подякувати о. Роману і його дружині п. Марії, які приклали чимало зусиль, щоб ми мали змогу виступити в Генеральному Консульстві України в м. Гамбург, в УГКЦ м. Ганно-

вер та ін. Особливо хочеться відзначити роль Церкви, яка виконує не тільки свою головну духовну місію, але є місцем патріотизму і єднання наших українських людей за кордоном. Для нас, музикантів, ця маленька будівля, беручи масштаби цілого міста, є цілою Україною в стількох кілометрах від рідного дому. За цю теплу атмосферу і таку важку працю ще раз хочеться подякувати о. Роману.

Незважаючи на те, що ми відіграли сотні концертів, концерти перед українською діаспорою мають особливий характер, адже на концертах

завжди присутній обмін невидимою енергією. Як глядач відчуває і старається зрозуміти що музиканти хочуть донести до них своєю творчістю, так і музиканти відчують глядача, його реакцію на ту чи іншу композицію, співпереживання. Саме в таких моментах музиканти і глядач стають як єдине ціле. Особливими є ті моменти, коли посеред концерту починають лунати знайомі ноти і акорди відомих українських творів чи пісень. В цей момент завжди відчувається поживлення серед публіки, відчуття радості і водночас відчуття ностальгії,

адже на власному досвіді знаємо, що найкраще українська музика звучить і є такою близькою нашому серцю, коли ми знаходимося в далечі від рідного дому.

Час концерту як завжди злетів для нас дуже швидко і по його завершенні ми мали змогу за святковим столом ближче познайомитися з нашою українською діаспорою, а також відсвяткувати нещодавнє свято Дня Незалежності України. Окремо хочеться подякувати господарям за смачний святковий стіл.

Користуючись нагодою, хочемо всіх привітати, кожного українця і українку, незалежно від їхнього місця знаходження, а також всіх тих, хто завжди відчуває себе справжнім українцем з нашим спільним святом Днем Незалежності України. Побажати більше добра і любові в наші серця, адже з наших маленьких сердець починається будова України і цілого світу загалом. Не забуваймо відому фразу В'ячеслава Чорновола: «Україна починається з тебе». Надіємось ще не раз зможемо зустрітись і потішити вас своєю грою».

**Для «ХГ» підготував
о. Роман Максимців,
Ганновер**

ХТ

«КРЕМЛІВСЬКІ СТАРЦІ» БРЕЖНЄВ І ПУТІН

35 років тому радіостанції і телеканали Радянського Союзу почали транслювати жалобну музику: населенню вирішили повідомити про смерть генерального секретаря ЦК КПРС Леоніда Брежнєва. Брежнєв важко захворів задовго до своєї смерті, фактично перестав працювати, але сам факт його перебування на вищих посадах в «імперії зла» символізував для партійної еліти і населення ту саму стабільність, яку тепер прийнято називати застоєм.

◀ Київ, 1.XII.2013 р. Міліція охороняє пам'ятник Леніну на Бульварі Шевченка. До Революції Гідності Україна була заповнена пам'ятниками Леніну, які були символами панування російської тоталітарної влади, нав'язаної Києву у 1919 році. Цей пам'ятник демонстранти знищують через тиждень

Радянські люди, змучені цією стабільністю дефіциту і сірості, очікували змін – і вони до них прийшли. Смерть Брежнєва відкрила епоху запеклої боротьби за владу, спроб реформ, перебудови і гласності. Зрештою, держава, якою керував Леонід Брежнєв, зникла з політичної карти світу. І почалися справжні зміни – тому що без демонтажу Радянського Союзу вони були просто неможливі. Саме цей демонтаж дозволив побачити, чого насправді хотіли тепер уже колишні радянські люди.

НОВІ «КРЕМЛІВСЬКІ СТАРЦІ» НАПАЛИ НА ГРУЗІЮ І УКРАЇНУ

У Росії зміни фактично завершилися на початку нового тисячоліття, коли за рішенням старіючого президента Бориса Єльцина до влади

прийшов молодий чекіст Владімір Путін. Єльцина наприкінці його правління теж порівнювали з Брежнєвим: він був не дуже здоровий, не завжди адекватний, ухвалював рішення за допомогою оточення. Але зараз, через 17 років, ясно, що на Брежнєва схожий Путін. Адже Брежнєв теж прийшов до влади відносно молодою людиною – і практично законсервував систему влади. Керівники країни і регіонів при ньому в більшості своїй залишали кабінети тільки коли вмирили. Путін наближається до цього «золотого стандарту» брежнєвізму.

Брежнєвський режим намагався зробити вигляд, що живе за правилами цивілізованого світу, але став агресивним тоді, коли йшлося про сферу впливу «кремлівських

старців» – згадаємо про вторгнення в Чехословаччину і Афганістан, погрози Польщі, генерування нестабільності в Африці і Латинській Америці, на Близькому Сході. Нові «кремлівські старці» напали на Грузію і Україну, підтримують авторитаризм на пострадянському просторі, на Близькому Сході і в Латинській Америці. При цьому росіяни живуть за нового «застою» краще, ніж в 1990-х роках. Приблизно так відгукувалися про епоху Брежнєва. Так що Путін – це Брежнєв сьогодні.

РІЗНИЦЯ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ І РОСІЯНАМИ

А тепер подивимося на Україну. Брежнєв народився в цій країні і сприяв багаторічному перебуванню при владі в Києві свого земля-

ка Володимира Щербицького. У ті роки Україна мало чим відрізнялася від Російської Федерації. Однак як самостійна держава Україна стала розвиватися зовсім інакше.

На відміну від росіян, які застигли в брежнєвізмі як муха в бурштині, українці не знали жодного десятиліття уявної стабільності. П'ять президентів, два повстання, постійна конкуренція і політична боротьба, запит на зміни. У Росії дивляться на все це з жахом – тут звикли сприймати розвиток як хаос і катастрофу, а застій – як благо. Саме тому росіяни ностальгічно згадують «дорогого Леоніда Ілліча» і підтримують «дорогого Владіміра Владіміровича», а для українців і Брежнєв, і Путін – персонажі з чужої невтішної історії.

Віталій Портников, Радіо Свобода

ОЗНАКИ КЛЕРИКАЛІЗМУ (2)

Папа Франциск називає клерикалізм однією з найбільших хвороб сучасних християн. Проте ця небезпека стосується не лише священників, але всіх охрещених. То які ж, на мою думку, симптоми цієї духовної недуги?

ДЛЯ КЛЕРИКАЛА ІНСТИТУЦІЯ ВАЖЛИВІША ЗА ЛЮДИНУ

Думаю, що для багатьох знайома ситуація, коли репутація фірми чи організації важливіша за самого її члена чи навіть директора. І Церкви чи релігійні організації тут не виняток. І нині у багатьох організаціях практикується взагалі викреслювати зі списків та навіть власного життя колишніх братів, які спіткнулися і згрішили: щоби ніщо не могло заплямувати «непорочну» історію їхньої спільноти.

Такий підхід не є дорогою Спасителя та Його Церкви. Бо навіть відлучення (коли його не почали використовувати як політичний інструмент)

мало закликати віруючого до покаяння, а не послати його автострадою у пекло. Бо Христос ніколи нікого не покидає і завжди пам'ятає навіть про найбільших злочинців, навіть якщо і весь світ про них забув чи підсвідомо приготував їм місце серед вогняних казанів. І хочеться комусь цього чи ні, але, як говорив св. Іван Павло II, людина, навіть найбільш грішна, є дорогою Церкві, щоб її знайти та привести до дому Небесного Отця. І навіть якщо деякі гріхи дітей Церкви (очевидно окрім тих, які носять кримінальний характер) і не виносяться на загальний огляд, то це передусім з думкою про ту людину, щоби ще більше не зранити

й так покалічену духовними недугами її душу. Бо я не знаю, чи міг би я й далі відвідувати храм, якби просочилися зі спільноти всі подробиці мого далеко не святого життя чи помилки, які комусь стали відомі. Така певна замкнутість деяких спільнот насправді зберігає свободу Божих дітей, де кожен може бути самим собою та навертатися, навіть якщо на перший погляд це непомітно для інших. Бо історія християнства – це історія багатьох грішників. Коли мені намагаються показати на огидні речі, які вчинив, приміром, Папа Александр VI чи інші священники, я зазвичай віджартовуюся, що це ще не так погано. Ось перший Папа

тричі відрікся Христа і це не стало перешкодою для Спасителя потім доручити йому пасти Його вівці. Євангелисти та Апостоли не робили з себе героїв та кумирів, не змалювали як вони вірно та сильно любили Ісуса, а показали всю правду: власну втечу, страх, конкуренцію чи суперечки між собою. І це не заважає нам шанувати їх як святих Господніх учнів. Бо святість – це аж ніяк не відсутність гріхів чи помилок, а перебування у правді і покорі про себе та власну гріховність, щоби дозволити Христу увійти у наш внутрішній дім і очистити людське серце від будь-якої нечистоти та скверни.

Олександр Бучковський, CREDO

ДРІМЛЕНД

Один значно старший, щоб не сказати літній, поет кілька років тому повчав мене: не треба писати віршів, коли закоханий. Це заборонено. Бо людина в такому стані занадто чутлива, емоційна, а кажучи просто – неадекватна. Тому й вірші вдаються кривенькі, хоч і неймовірно щирі та душевні. У такій позиції є зернятко істини, тож застосувати її можна до всіх різновидів писання. Але не можу нічого з собою вдіяти – мушу освідчитися. Канаді.

Я своїм друзям казати так: не їдьте в Канаду, особливо восени, бо це неймовірно гарна країна. Кольори – наче з картини, листя на деревах і під ногами настільки помаранчеве й червоне, що хочеться його збирати й пакувати у валізу, бо ж кращого й красивішого сувеніра годі вигадати.

Карта світу, як то з нею переважно буває, дає трохи викривлене уявлення про масштаби Канади. Це неймовірно велика країна. Простора. Друга в світі за площею. Поки що: після того, як ми нарешті допровадимо до логічного завершення процес розпаду російської імперії, Канада вирветься вперед. Вона заслужила бути першою в усьому.

Клімат, скажете ви, клімат у них не найкращий. І я з вами погоджусь: у багатьох канадських містах навіть існує розгалужена мережа підземних лабіринтів, переходів і коридорів – і люди живуть, функціонують під землею, не виходячи на вулицю, де на них може чигати – 40°. Це насправді не США, а Канада мала вийти з світової угоди про протидію глобальному потеплінню – воно країні кленового листка якраз на руку. Але Канада не вийшла, бо це держава відповідальності й гуманності.

Жити найкраще в тих країнах, з яких майже немає новин. Адже новини в нашу добу переважно погані. Тож безмежно тішить, що з Канади у світову рубрику проби-

ваються хіба знімки Трудю, але аж ніяк не повідомлення про катастрофи, теракти чи політичну турбуленцію. Канадійці збудували країну для себе – для людей. Тут панує якщо не соціалізм, то соціал-демократизм. Безкоштовна медицина, недорого і якісна освіта, ідеальна інфраструктура, імпозантний валовий дохід, дружне суспільство – що ще треба для щастя?

Канада особливо вражає, якщо потрапити в неї одразу після Америки. Бо виникає враження, що ступив на сходинку вище: тут і не в порівняння безпечніше (бо на руках у людей немає зброї), і расові тертя майже не відчутні. Можна, безумовно, досхочу захоплюватися Мангеттенем, де є

окремі національні квартали, але в якийсь момент розумієш, що структура їхня – наче в ізольованих гетто. У Канаді цього немає – люди тут привітніші й відкритіші до інших культур, мов і відтінків шкіри; тут панує справжній мультикультуралізм.

Можливо, саме завдяки цьому українські емігранти в Канаді так добре прижилися. Їх тут складно назвати діаспорою – це один з народів, що сформували і збудували цю країну. 5% населення, і це лише офіційно. Українці для Канади освоїли дикі прерії, максимально застосували свій грецький талант. Як би це парадоксально не звучало, але вони закорінилися, викорінюючи ліси. Корчували дерева й за-

сівали безкраї поля. Майже як в українському степу.

До речі, видатний діаспорний економіст Іван-Святослав Коропецький свого часу запропонував таку ідею: всіх українців, що живуть у обидвох Америках, треба зібрати разом і поселити в одній з канадських провінцій, де в преріях вдосталь вільних ґрунтів. Назбиралося би кілька мільйонів – і там постала б справжня (на противагу до советської) Україна: з українською мовою, нашою Церквою, інституціями й організаціями.

Шкода, що їм так і не вдалося втілити цю ідею в життя. Бо кожному українцеві час від часу хочеться побувати у справжній Україні.

Андрій Любка, «Збруч»

Думи мої...

Кардинал Вальтер Каспер про екуменізм: Отож, екуменічний діалог жодним чином не означає відмови від відповідно іншої ідентичності на користь екуменічної «всього всячини». Його вкрай неправильно розуміють, якщо розуміють його як компромісний догматичний релятивізм, що задовольняється найменшим спільним знаменником. Екуменічний діалог має за мету не духовне зубожіння, а взаємне духовне збагачення, коли ми відкриваємо істину іншого як нашу власну істину і так вводимося Духом у цілу істину. Саме Дух зціляє рани наших розколів і наділяє нас повною католицькістю.

Так в останні десятиліття ми, католики, багато навчилися з досвіду наших протестантських братів і сестер, що стосується значення Слова Божого, Святого Письма і його тлумачення; а тепер вони вчать насшої знакової дійсності Таїнств і нашого роду літургійної відправи. В екуменізмі із східними Церквами ми можемо вчитися духовного багатства цих Церков, їхньої поваги до таїнства, тоді як вони можуть розділити наш пасторальний досвід і наш досвід в обходженні з модерним світом.

Підготував та переклав з німецької Микола Крокош, з Фейсбуку

Пам'ятаємо про Блаженнішого! (ч. 2)

Ми також всі знали, що коли Блаженніший був задоволений, як був радісний день, добре почувався, то мав таку звичку, що він тоді вуса підкручував вгору. Коли він їх підкручував – всі знали, що все добре. Коли Блаженніший був засмучений, або в нього день не йшов добре, відразу вуса спускав на долину. І то міг робити під час курсів, в любий час, і тоді ми вже це знали.

Ми з Мартою одного разу поїхали на море. Питомці ще були, всі їхали на море і нас запросили. До того часу ми щодня Блаженнішому служили до Служби Божої. І того дня ми раненько поїхали, нічого нікому не говорили. Вернулися під вечір і о. Петро у великій паніці нас зустрів біля брами. Відкрив і каже: «Панночки, де ви були?». Ми сказали, що були на пляжі з питомцями. «Отже, тепер я вам скажу, що тут сталося.» І почав о. Петро говорити. Прийшов Блаженніший до церкви, дивиться – нема. Каже до мене: «Нічо, о. Петре, ще прийдуть дівчата». Чекав, чекав, чекав... Встав і каже: «Нема ради, іду вбиратися. Вони ще прийдуть. Вбрався в ризи, сів і чекає. Післав о. Петра до нашої хатчинки коло Святої Софії і каже: «Отче Петре, підіть постукайте, може забули дівчата». Пішов отець, постукав, ніхто не відповів. Прийшов до Блаженнішого і сказав, що нас нема. Блаженніший каже: «Я ще почекаю». І найгірше для нас було тоді, коли отець нам сказав: «Знаєте, що тоді сталося?». Блаженніший в ризах, готовий до Служби, встав, пішов до нашої хатчини, і сам стукав в двері.

Коли о. Петро нам то сказав, ви собі не можете уявити як ми почувалися. Ми так розплакалися, бо розуміли, що Блаженніший привик до того, що ми щодня на Службі Божій, і ми чули, що ми дійсно його розчарували і завдали болю. Ми поставили собі, що ніколи більше того не зробимо. І не зробили.

Більшість з нас знає, що в 1975 році о. др. Іван Гриньох в базиліці Святого Петра у Римі, перед кардиналами і перед цілим світом, на Великому Вході перший раз спімнув Блаженнішого словами: «Святішого Отця нашого Йосифа I, Патріярха Києво-Галицького і всієї Руси». Отець Гриньох мені розповів про те, що сталося перед Великим Входом. Блаженніший, мовляв, відчув, що о. Гриньох щось може сказати, оскільки він вже довгий час переконував Блаженнішого, що повинен вживати титул Патріярха, що час вже настав. І коли отець вже був готовий виходити з Найсвятішими Дарами, Блаженніший до нього підійшов і сказав: «Отче, ви тільки не стрільте якоїсь дурниці». Але ми всі знаємо, що сталося того дня. Отець сказав, а по обличчі Блаженнішого було видно, що був задоволений. І так світ перший раз почув ці потужні слова, які були дуже важливі для нашої

Церкви тоді, і сьогодні.

Отець Гриньох знав, що я Блаженнішого люблю як рідного дідуся. Одного разу, під час наших розмов, Отець мені зробив один з найкращих компліментів мого життя. Сказав мені, що якби Блаженніший мав мати внучку, то тільки була б я.

В 1976 році у Філадельфії помер Митрополит Сенишин. Блаженніший приїхав на похорон. Він тоді справді показав до якоїсь міри свою велику покору: Патріярх Церкви і він просить, що хотів би приїхати на гріб Президента Ф. Кеннеді подякувати йому за те, що він долучився до його звільнення. Того дня ми всі поїхали на гріб Президента Кеннеді. Обслуга цвинтаря Блаженнішого впустила. Всі священики, що були, дякони – всіх впустили прямо туди, де лежав Президент Кеннеді. Блаженніший відслужив панахиду і тоді мав промову. І коли Блаженніший три рази промовив слово «Кеннеді», – по цілому

Хол університету св. Климентія папи при церкві св. Софії в Римі. Ліворуч: з мікрофоном н. ос.; о. Іван Хома; о. Іван Дацько; патріярх Йосиф Сліпий; о. Петро Стецюк; цивільний з книгою – н. ос.; о. Мар'ян Бутринський, парох церкви св. Володимира й Ольги, Чикаго, США. С-на: Felici, Roma. Архів Апостольської Екзархії в Мюнхені

цвинтарі той могутній голос лунав. То був такий зворушливий момент для нас всіх, бо тут Глава і Ісповідник Віри нашої Церкви дякує світській людині за те, що йому допомогла стати знова вільною людиною.

Після відправи, коли Блаженніший відходив від могили, одна індуска з двома маленькими діточками підійшла до Блаженнішого. Вона разом зі своїми діточками клякнула перед Блаженнішим і попросила благословення. Звісно, що вона не знала хто це. Але мабуть відчула, що це від Бога людина, що у нього якась незрозуміла для неї святість. Силу віри, яку виявила та жінка, я буду пам'ятати до кінця життя.

Блаженніший тоді ще побув у Святій Софії у Вашингтоні. Покликав, щоб я пішла до нього на гору, бо вже пакувався. Я допомогла Блаженнішому пакуватися і Блаженніший хотів вдіти підрясник. Я не знала, що підрясник Блаженніший вивертає на ліво, щоб легко було вдіти, і я, будучи докладною, встала і поправила то всьо, щоби то було на правильній стороні. Це була велика помилка. Блаженніший не міг підрясника вдягнути через мене. Порядно насварив, а тоді дав мені вказівки, як то треба приготувати підрясник. (далі буде)

Ірина Ясінська-Грейвз, подано за «Церковним вісником»

ХТ

ПАРАНОЯ КРЕМЛЯ

У лютому 2014 року чоловіки, одягнені в камуфляж, на броньованих вантажівках перевозили військову техніку та зброю. Вони виїхали з російської військової бази в Севастополі та рушили вглиб Криму. Через кілька годин вони зайняли місцеві органи влади та телевізійні станції. Протягом декількох днів «зелені чоловічки» вступили в змову з місцевими бандитами для створення тимчасового уряду. Потім провели жорстко контрольований референдум і оголосили, що мешканці хочуть, щоб Крим належав Росії.

Поки події розгорталися, прес-секретарі російських чиновників, журналісти та інтернет-тролі навмисне сховали вторгнення в щільну хмару брехні. Анексія була представлена як повстання проти «нацистів» та «фашистів» у Києві, які влаштували державний переворот. Фактично, проросійський президент України втік з країни після того, як наказав своїм

військам стріляти в людей, які повстали проти корумпованого та авторитарного правління. Президент Росії Володів Путін влаштував емоційні виступи і таки оголосив про анексію Криму в березні 2014-го. Гіперпатріотична перемога, присвячена заволодінню Кримом, була названа «Кримнаш».

За кордоном захоплення Криму та частини східної

України викликало тривогу: вперше з 1945 року кордони у Європі були змінені силою. Але всередині Росії усі події сприйняли як цілком природний перебіг, що відповідає віковій українофобії. У глибині національної свідомості росіян укорінені знання про жагу українців до самостійності, усвідомлення непередбачуваності українців і давній страх, що україн-

ські запити на волю можуть поширитися на Росію.

У 2014 році російські чиновники з жахом дивилися на молодих людей, що махали європейськими прапорами та закликали до демократії на київському Майдані. Вони хотіли бути впевненими, що такий рух ніколи не торкнеться Росії. Масовий антикорупційний протест, особливо той, який закінчується захопленням палацу диктатора – те, чого найбільше бояться російські корумповані олігархи. Путін був свідком саме такого «хаосу», коли був молодим офіцером КГБ у Дрездені в 1989 році. Падіння Берлінської стіни його катастрофічно вразило.

Необхідність контролювати Україну також має глибоке коріння в історичній пам'яті Росії та КГБ. Турбулентність в Україні

б'є по всіх кнопках екстренної допомоги, адже анархія у серці сільського господарства Радянського Союзу вже неодноразово дестабілізувала Москву. Можливо, найкращий спосіб пояснити параною і жадібність Путіна щодо Кисва так: Росія ті моменти пам'ятає добре.

Російський неспокій щодо України сягає самого початку Радянського Союзу, а саме – 1917 року, коли українці намагалися створити свою державу. Під час громадянської війни, яка відбулася після революції у Москві та Києві, українські селяни-радикали, ліві та антибільшовики – відмовилися від нав'язування радянської влади. Вони виштовхнули Червону Армію і протягом деякого часу самі панували на своїй землі.

Продовження на 8 стор. ►

ПАРАНОЯ КРЕМЛЯ

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

На картині написано:

Ой у році тридцять третім, // коли зійшло сонце, // закувала зозуленька // прямо під віконце.
Ой, летіть соколи // та й на Україну, // не на добру славоньку, // на лиху годину.

Прилетіли чорні круки // на людській муки, // на людській муки // та й клювати трупи.
Ой летіли голубоньки // та й сумно гукали, // отож їхніх голубочків // соколи вбивали.

Ой сизії горлиці // над селом кружляли, // то їх діточки маленькі // з голоду вмирали.
Та багато на погості // могил накопали, // та й у кожну могилоньку // по п'ять душ поклали.

Ой деж, Матір Україно, // вірні твої вої, // бо немає на Вкраїні // вже й душі живої.
Ой, літали соколи, // високо літали, // та й недобру славоньку // собі здобували.

І. Новобранець, 1988 рік

Але в анархії, яка настала після відступу Червоної армії, польська армія, а також царська біла гвардія повернули Україну. Один білий генерал, Антон Денікін, перейшов у Росію і опинився в 200 милях від Москви, майже закінчивши революцію, перш ніж вона дійсно почалась.

Більшовики відновилися, але вони були приголомшені. Багато років вони говорили потім про «жорстокий урок 1919 року». Через 10 років, у 1932-му, Сталін мав причину згадати цей урок. У той час Радянський Союз знову опинився під загрозою – після катастрофічного рішення колективізувати сільське господарство. Оскільки почав поширюватися голод, Сталіна хвилювали новини про те, що члени Української комуністичної партії відмовляються допомагати Москві віджимати зерно у голодних українських селян. «Я не хочу приймати цей план. Я не виконаю цього плану ревізії хліба», – цитував «інформатор» того, хто відмовлявся виконувати накази, «поклав партійний квиток на стіл і залишив кімнату».

Сталін надіслав своїм колегам лист-обурення: «Головне зараз – Україна. Справи в Україні страшні... Якщо ми зараз не докладемо зусиль, ми можемо втратити її». Він нагадав про український національний рух, про втручання польської та білої армій. Був час, коли він стверджував, що зробить Україну «справжньою фортецею СРСР, справжньою зразковою республікою». Для цього потрібна жорсткіша тактика.

Суворі тактика включала в себе формування чорних списків українських міст та сіл, яким заборонялося отримувати промислові товари та продукти харчування. Також заборонялося виїжджати з республіки. Між селами та містами влаштувалися перешкоди, аби запобігти внутрішній міграції. Команди активістів прибували до українських сіл та конфісковували все їстівне: не просто пшеницю, але й картоплю, буряки, кабачки, боби, горох, сільськогосподарських і навіть домашніх тварин. Вони шукали харчі в хлівах і шафах, розбивали стіни та печі у пошуках їжі.

Результатом стала гуманітарна катастрофа: у Радянському Союзі за-

гинуло не менше 5 мільйонів людей у період з 1931 до 1934 року. Серед них було близько 4 мільйонів українців із 31 мільйона. Вони померли не через недогляд або неврожай, а тому, що їхню їжу конфіскували. Загальний показник смертності становив 13%, але в деяких провінціях загинула майже половина мешканців. Ті, хто вижив, зробили це завдяки траві, комахам, жабам, шкірі взуття та листя, які їм доводилось споживати. Голод загнав людей у божевілья: ті, хто до цього був законослухняним, робили крадіжки та вбивства заради їжі. Були випадки канібалізму, про що поліції було відомо, вона строчила звіти до Москви, яка ніколи не відповідала. В Україні голод 1932–1933 рр. відомий як Голодомор, це слово, отримане з українського «голод», і винищення – «мор».

Після голоду Сталін розпочав нову хвилю терору. Українські письменники, художники, історики, інтелігенція – кожен, хто мав зв'язок з націоналістичними урядами чи арміями 1917–1919 рр., був заарештований, відправлений до ГУЛАГу чи страчений. Його мета не була таємницею: він хотів розчавити український національний рух і бути впевненим, що Україна ніколи більше не повстане проти радянської держави.

Він постійно говорив про втрату контролю, бо знав, що ще одне українське повстання може перешкодити радянському проекту. Україна століттями була російською колонією; дві культури залишалися тісно переплетеними; мови були тісно пов'язані. Потенційна відмова України від радянської ідеології та радянської системи, для Сталіна означала падіння всього Радянського Союзу. Українське повстання могло надихнути грузинів, вірмен та таджиків. І якщо українці зможуть створити більш відкриту, більш толерантну державу, або якщо вони зможуть орієнтуватися, як багато хто з українців прагнув, на європейську культуру та цінності, то чому б росіянам не захотіти того ж?

Як і Путін через багато десятиліть, більшовики приховували справжній характер своєї політики в Україні. Під час громадянської війни вони передогаляли свою Червону Армію у «радянський українсько-визволь-

ний рух». Сталін створив фальшиві міні-держави в українських губерніях, покликани підірвати український уряд у 1918 році, як «Донецька Народна Республіка» намагається підірвати український уряд сьогодні.

Після голоду 1932–33 рр. тема смерті мільйонів була закрита. Було заборонено згадувати про голод публічно. Чиновникам порекомендували змінити причини смерті у документах. У 1937 р. був проведений радянський перепис, який показав, що занадто багато людей в Україні та інших республіках зникли – були репресовані; керівники бюро перепису були розстріляні. Закордонним журналістам змушували не розголошувати правду, і лише за деякими винятками – усі підкорювалися.

Звичайно, паралелі не є точними: путінська Росія – це не сталінський Радянський Союз. Тим не менше, через 80 років після Голодомору та більше двох десятиліть після розпаду СРСР відносини між Росією та Україною пройшли повне «коло». Знову російський лідер постійно говорить про «втрату» України. Знову ж таки, режим, що отаборився у Москві, бачить український національний рух як екзистенційну внутрішню загрозу. Як і в 1932 році, постійна тема «війни» та «ворогів» в Україні залишається корисною для російських лідерів, які не можуть пояснити падіння рівня життя або виправдати свої пільги, багатство та розкіш.

Але історія пропонує нам не лише трагедію, а й надію. Зрештою, голод не спрацював: Україна не була знищена. Не вдалося тероризувати українську еліту, українська мова не зникла. Прагнення до незалежності зберігалося, як і прагнення до демократії, більш справедливого суспільства, аби українська держава дійсно представляла українців. Коли це стало можливим, українці висловили ці бажання. У 1991 році вони переважно проголосували за незалежність. Україна, як проголошує державний гімн, не помре.

Зрештою, Сталін теж «провалився». Генерація українських інтелектуалів та політиків була вбита в 1930-х роках, але їхня спадщина жила. Національне прагнення відродилося в 1960-х роках; це був андеграунд 1970-х і 1980-х років; країна знову стала відкритою у 1990-х роках. У 2000-х роках з'явилося нове покоління українських інтелектуалів та активістів.

Якщо путінська Росія не є сталінським Радянським Союзом, то сучасна Україна також не є радянською Україною. Це суверенна держава, має своїх громадянських лідерів та власних політиків, власні ЗМІ та власну армію. Українці тепер можуть написати свою історію і самостійно вирішити, чи нарешті закінчиться цей цикл насильства.

Anne Applebaum,
«The Washington Post», переклад
для «Главкома» Анастасії Дейни

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5